

2017/2131(INL)

17.5.2018

OPINIA

Komisji Kultury i Edukacji

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie sytuacji na Węgrzech (w związku z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r.)
(2017/2131(INL))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Petra Kammerevert

(Inicjatywa – art. 45 Regulaminu)

PA_INL

PROPOZYCJE

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

Ustawa zmieniająca ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym

1. uznaje, iż wobec braku jednolitych unijnych norm lub modeli w tej dziedzinie, ustanowienie i dokonywanie okresowych przeglądów najbardziej odpowiednich ram prawnych mających zastosowanie do zagranicznych uniwersytetów na swoim terytorium oraz działania mające na celu poprawienie tych ram należą do państwa węgierskiego, co stwierdziła również Komisja Wenecka w swoich konkluzjach; podkreśla jednak, że zgodnie z art. 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości poprzez zachęcanie do współpracy między państwami członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność państw członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową; podkreśla ponadto, że wdrażane przez rząd węgierski ustawy o szkolnictwie muszą być w pełni zgodne ze swobodami rynku wewnętrznego i prawami podstawowymi;
2. zwraca uwagę, że w następstwie przyjęcia ustawy zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym na Węgrzech Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w kwietniu 2017 r. wystąpiło do Komisji Weneckiej z wnioskiem o wydanie opinii w tej sprawie oraz że Komisja Wenecka stwierdziła w swoich konkluzjach, iż zaostrzenie przepisów, w połączeniu z rygorystycznymi terminami i poważnymi skutkami prawnymi dla zagranicznych uniwersytetów, które od wielu lat mają swoje siedziby na Węgrzech i prowadzą w tym kraju legalną działalność, jest z punktu widzenia praworządności i poszanowania praw podstawowych wysoce problematyczne;
3. przyznaje, że rząd Węgier spełnił niektóre postulaty zawarte w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie sytuacji na Węgrzech, w szczególności postulaty dotyczące zawieszenia terminów określonych w ustawie zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym oraz podjęcia rozmów z organem odpowiedzialnym w USA za Uniwersytet Środkowoeuropejski; ubolewa jednak, że porozumienie o współpracy między rządem Węgier a rządem kraju siedziby Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego, które jest gotowe od zeszłego roku, nadal nie zostało podpisane przez węgierskiego premiera; ubolewa ponadto, że rząd Węgier nie uchylił ustawy zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym;
4. zauważa ponadto, że zawieszenie terminów w perspektywie długoterminowej nie pozwoli zapewnić bezpieczeństwa planowania uniwersytetom, ich pracownikom dydaktycznym i studentom; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wizytę władz węgierskich w stanie Nowy Jork w dniu 13 kwietnia 2018 r., która miała na celu rozwianie istniejących wątpliwości rządu Węgier co do Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego; ubolewa jednak, że wciąż nie podpisano i nie ratyfikowano porozumienia o współpracy między rządem Węgier a rządem kraju siedziby Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego, chociaż władze węgierskie zaznaczyły w trakcie

wizyty, że Uniwersytet Środkowoeuropejski spełnia obecnie wymogi ustawy „Lex CEU”; wzywa w związku z tym rząd Węgier do odblokowania wynegocjowanego już ze Stanem Nowy Jork porozumienia o współpracy z Uniwersytetem Środkowoeuropejskim i doprowadzenia do jego zawarcia, tak aby uniwersytet mógł prawidłowo funkcjonować;

5. ubolewa, że spór prawny między Komisją a rządem Węgier dotyczący ustawy zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym nie został dotychczas rozwiązany, co skłoniło Komisję do wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości UE; podkreśla, że Węgry mają prawo posiadać własne przepisy dotyczące szkolnictwa, jednak przepisy te nie mogą naruszać swobód rynku wewnętrznego, zwłaszcza swobody świadczenia usług i swobody przedsiębiorczości, a także prawa do wolności nauki i kształcenia oraz wolności prowadzenia działalności gospodarczej, zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;

Segregacja dzieci romskich

6. wyraża zaniepokojenie, że różnorodne formy codziennej dyskryminacji dzieci romskich w ogóle, a w szczególności ich segregacja w obszarze szkolnictwa, wciąż pozostają głęboko zakorzenionym i strukturalnym zjawiskiem na Węgrzech i w innych krajach europejskich, które przyczynia się do wykluczenia społecznego Romów oraz zmniejsza ich szanse na integrację w systemie szkolnictwa, na rynku pracy oraz z całością społeczeństwa; przypomina, że kwestia segregacji Romów była przedmiotem szeregu zaleceń Komisji, i w związku z tym wzywa rząd Węgier do stosowania się do tych zaleceń oraz wdrożenia skutecznych środków;

Polityka wobec mediów

7. jest zdania, że Komisja, dokonując przeglądu ustawodawstwa z 2010 r. dotyczącego mediów, nie była wystarczająco dokładna i nie uwzględniła wartości określonych w art. 2 TFUE; przypomina, że w czerwcu 2015 r. Komisja Wenecka opublikowała opinię na temat ustawodawstwa w zakresie mediów na Węgrzech, w której stwierdziła, że zmiany wymaga w pierwszej kolejności kilka kwestii, jeżeli władze węgierskie pragną nie tylko poprawić sytuację w zakresie wolności mediów w kraju, ale także zmienić publiczne postrzeganie wolności mediów;
8. uważa, że ustawa medialna z 2010 r., której przepisy dotyczące współwłasności są niewystarczające, spowodowała zakłócenia i nierównowagę na rynku mediów; podkreśla, że rynek węgierski stał się bardziej skoncentrowany, zniknęły liczne niezależne stacje lokalne, a segment radia społecznościowego – wcześniej dobrze prosperujący – stracił na popularności; uważa, że konieczne jest wzmocnienie przejrzystości w zakresie własności mediów, zwłaszcza jeżeli media te otrzymują środki publiczne;
9. jest zdania, że rada ds. mediów (do której wszyscy członkowie, począwszy od 2010 r., mogą być delegowani jedynie przez partię rządzącą) aktywnie pomagała w restrukturyzacji rynku radiowego w celu zaspokojenia dominujących potrzeb politycznych; jest oburzony faktem, że rada ds. mediów nie zagwarantowała nawet minimalnego poziomu równowagi w mediach;

10. podkreśla, że niektóre przedsiębiorstwa medialne są w nieproporcjonalnym stopniu faworyzowane w porównaniu z innymi, jeśli chodzi o państwowe wydatki na reklamę; zwraca uwagę, że wydatki państwowe były w 2017 r. wyższe niż kiedykolwiek wcześniej, a reklamy państwowe są zwykle przyznawane mediom lojalnym wobec rządu, które w przeważającej mierze są kontrolowane przez oligarchów;
11. przypomina, że w maju 2017 r. parlament węgierski przyjął ustawę podnoszącą podatek od krajowej reklamy z 5,3 % do 7,5 %, co budzi obawy odnośnie do możliwej presji na pozostałe niezależne media w kraju; jest zaniepokojony tym, że reklama partii politycznych jest dozwolona w publicznych i prywatnych mediach jedynie wtedy, gdy jest bezpłatna, co wzbudza obawy dotyczące ograniczenia dostępu do informacji, ponieważ prywatne media mogą nie być skłonne do nadawania bezpłatnych reklam; uważa, że konieczne jest zapewnienie uczciwego i przejrzystego zawierania publicznych umów reklamowych ze wszystkimi mediami;
12. podkreśla, że tzw. nadawca publiczny (MTVA), który obejmuje wszystkie publiczne stacje radiowe i telewizyjne, bezkrytycznie rozpowszechnia przekaz rządowy, a w szczególności ciągle relacjonuje prowadzoną przez rząd kampanię antyuchodźczą lub kampanię „Stop Soros”; podkreśla, że publiczna stacja telewizyjna M1 jako 24-godzinny kanał informacyjny oferuje więcej możliwości propagandy i nadawania komunikatów rządowych niż dawniej;
13. zwraca uwagę, że nadawca publiczny nie spełnia wymogów przejrzystości, nie przedstawia publicznie dostępnych informacji umożliwiających śledzenie wydatków publicznych i w przeciwieństwie do wielu europejskich nadawców publicznych nie sporządza rocznego sprawozdania, ani też nie wiadomo, w jaki sposób definiuje obowiązki służby publicznej lub w jaki sposób je pełni;
14. podkreśla, że wolność i pluralizm mediów są prawami podstawowymi zapisanymi w art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, które stanowią niezbędne podstawy demokratycznego społeczeństwa; dlatego wzywa rząd Węgier do zagwarantowania wolności i pluralizmu mediów jako podstawowej wartości Unii;
15. w oparciu o niedawno opublikowany przez Economist Intelligence Unit wskaźnik demokracji w 2017 r. oraz światowy wskaźnik wolności prasy w 2018 r. opublikowany przez Reporterów bez Granic podkreśla, że w wyniku ingerencji i zaostrej kontroli państwa wolność i pluralizm mediów na Węgrzech były w ostatnich latach źródłem poważnych obaw; w związku z tym wyraża zaniepokojenie z powodu sprzedaży, a następnie zamknięcia dziennika „Népszabadság”, jednej z najstarszych i najbardziej prestiżowych gazet na Węgrzech;
16. podkreśla, że dziennikarzom niezależnych mediów często poważnie utrudnia się wykonywanie pracy, mediom regularnie zabrania się wchodzenia do budynku parlamentu, a na terenie parlamentu wydzielono miejsca, w których dziennikarze mogą zadawać pytania politykom i przeprowadzać z nimi wywiad;
17. jest zaniepokojony, że po przejściu ostatnich niezależnych węgierskich gazet regionalnych przez powiązanych z rządem oligarchów rząd węgierski rozszerzył niedawno swoją kontrolę nad mediami, natomiast koncentracja mediów na Węgrzech według Reporterów bez Granic osiągnęła bezprecedensowy i groteskowy poziom; uważa, że konieczne jest zwiększenie przejrzystości własności mediów, zwłaszcza

jeżeli przedsiębiorca otrzymał zamówienia publiczne;

18. ubolewa, że prorządowy serwis informacyjny 888.hu opublikował niedawno czarną listę dziennikarzy pracujących dla zagranicznych mediów i określił ich jako „zagranicznych propagandystów Sorosa”, co jest wyraźnie sprzeczne z zasadą wolności mediów;

Organizacje pozarządowe

19. jest głęboko zaniepokojony ograniczaniem przestrzeni organizacji społeczeństwa obywatelskiego na Węgrzech; w związku z tym ubolewa z powodu podejmowanych przez rząd węgierski prób kontrolowania organizacji pozarządowych oraz ograniczania ich zdolności do prowadzenia legalnej działalności, zwłaszcza za pośrednictwem ustawy dotyczącej organizacji pozarządowych i ustawy „Stop Soros”;
20. zwraca uwagę, że ustawa dotycząca organizacji pozarządowych finansowanych z zagranicy („Lex NGO”) nadmiernie ingeruje w prawa podstawowe zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w prawo do wolności zrzeszania się, wprowadza nieuzasadnione i nieproporcjonalne ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału oraz budzi obawy dotyczące poszanowania prawa do ochrony życia prywatnego i danych osobowych; podkreśla, że w tej sytuacji Komisja została zmuszona do wszczęcia postępowania w związku z „Lex NGO” przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej; głęboko ubolewa z powodu faktu, że pomimo postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego „Lex NGO” rząd Węgier wprowadził kolejną ustawę w lutym 2018 r., tzw. ustawę „Stop Soros”, która ma na celu dalsze ograniczenie prawa zrzeszania się i pracy organizacji pozarządowych; w związku z tym ubolewa, że rząd węgierski zamierza zmusić do zamknięcia wszystkie organizacje pozarządowe finansowane przez Sorosa i nałożyć na organizacje pozarządowe obowiązek posiadania zezwolenia państwa na działalność w dziedzinie migracji; jest głęboko zaniepokojony faktem, że proponowane ustawy mogą służyć w UE za wzór, który podważy cenę pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego walczących o poszanowanie praw człowieka, co stanowi zagrożenie, które niedawno podkreśliła Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej; ponadto zwraca uwagę na fakt, że partia rządząca zbudowała sieć powołanych przez rząd organizacji pozarządowych wspieranych z funduszy publicznych, których główna działalność polega na powtarzaniu komunikatów rządu i organizowaniu demonstracji po stronie rządu;

Zagadnienia ogólne

21. uważa, że sytuacja w dziedzinie szkolnictwa wyższego, edukacji Romów, wolności i pluralizmu mediów oraz sytuacja organizacji pozarządowych na Węgrzech jednoznacznie grozi poważnym naruszeniem wartości, o których mowa w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE); w związku z tym wzywa Komisję, aby w dalszym ciągu stosowała wszelkie środki dostępne na mocy traktatów;
22. uważa w związku z tym, że wszczęcie procedury przewidzianej w art. 7 TUE jest uzasadnione w celu obrony wspólnych wartości Unii i zagwarantowania praworządności;
23. apeluje do Komisji, aby nadal ściśle monitorowała przebieg procesu legislacyjnego oraz zakres, w jakim dane wnioski naruszają prawo Unii, w tym prawa podstawowe, a także

by jak najszybciej dokonała oceny i udostępniła ją publicznie;

24. wzywa OBWE/ODIHR do zaangażowania się w działania w ramach misji obserwacji wyborów, podejmowane po zakończeniu wyborów parlamentarnych na Węgrzech, a także do uważnego monitorowania przypadków nadużywania wolności słowa i zasobów administracyjnych;
25. apeluje do Komisji, aby zwiększyła finansowanie niezależnych projektów w dziedzinie wolności i pluralizmu mediów, takich jak między innymi monitor pluralizmu mediów, który rejestruje przypadki naruszania wolności mediów i wspiera zagrożonych dziennikarzy.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	16.5.2018
Wynik głosowania końcowego	+: 13 -: 4 0: 8
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Luigi Morgano, John Procter, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Algirdas Saudargas
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	António Marinho e Pinto

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI
OPINIODAWCZEJ**

13	+
ALDE	María Teresa Giménez Barbat, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Krystyna Łybacka, Luigi Morgano, Julie Ward
Verts/ALE	Jill Evans, Helga Trüpel

4	-
ENF	Dominique Bilde
PPE	Andrea Bocskor, Michaela Šojdrová, Milan Zver

8	0
ECR	John Procter
EFDD	Isabella Adinolfi
PPE	Svetoslav Hristov Malinov, Algirdas Saudargas, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się